

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Uddybning af pejlemærker for placering af almene voksenuddannelser

Der er behov for en mere robust struktur for de almene uddannelsesstilbud til voksne for at opretholde en god geografisk dækning og stærke voksenpædagogiske læringsmiljøer. Dette notat præsenterer og uddyber pejlemærker for udbud og placering af almene voksenuddannelser, som de fremgår af udmøntning af epX-aftalen i *1. delaftale om etablering af et nyt uddannelses- og institutionslandskab på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet* fra juni 2025 ("1. delaftale om epX"). Ved almene voksenuddannelser forstås almen voksenuddannelse (avu), forberedende voksenundervisning (fvu) og ordblindeundervisning for voksne (obu).

Boks 1. Pejlemærker for placering af almene voksenuddannelser

"Udbud af almene voksenuddannelser skal også i et nyt uddannelses- og institutionslandskab ske inden for nærmere afgrænsede geografiske dækningsområder. Dækningsområderne skal som udgangspunkt være større, end det er tilfældet for VUC'ernes udbud af avu, fvu og obu i dag. I hvert dækningsområde tildeles som udgangspunkt én erhvervsskole med arbejdsmarkedsuddannelsesudbud retten og forpligtelsen til at udbyde avu, fvu og obu. Gældende forpligtelser for geografisk dækning af avu, fvu og obu inden for dækningsområdet videreføres. Institutionen får tillige ansvaret for, at der i dækningsområdet indgås driftsoverenskomster for fvu og obu, jf. Styringsmodel for driftsoverenskomstparter fvu og obu. Kursister og virksomheder bevarer frit valg mellem udbydere i hele landet. Udbydere må fortsat ikke markedsføre sig uden for eget dækningsområde.

Godkendelse af udbudsretten og -pligten til avu, fvu og obu sker ud fra en samlet vurdering bl.a. med afsæt i følgende overordnede hensyn:

1. Stærke voksenpædagogiske læringsmiljøer
2. Sammenhæng til institutionens øvrige uddannelsesudbud
3. Fagligt og økonomisk bæredygtige uddannelsesmiljøer
4. Bred geografisk dækning

En institutions udbudsret og -pligt til avu, fvu og obu fastholdes uanset eventuelle senere ændringer i institutionens øvrige uddannelsesudbud, herunder hvis institutionen mister sit arbejdsmarkedsuddannelsesudbud."

Jf. 1. delaftale om epX

Uddybning af pejlemærkerne

Retten og pligten til at udbyde almene voksenuddannelser skal i et nyt uddannelses- og institutionslandskab som udgangspunkt placeres på erhvervsskoler med udbud af arbejdsmarkedsuddannelser (AMU). Institutionen, som tildeles en udbudsret og -pligt, vil blive eneste godkendte udbyder (driftsherre) i et afgrænset geografisk dækningsområde, som det også kendes for udbudsmodellen for de almene voksenuddannelser i dag. Driftsherren vil således blive ansvarlig for, at de gældende regler for geografisk dækning af avu, fvu og obu efterleves i det respektive dækningsområde, herunder at der indgås relevante driftsoverenskomster fsva. udbud af fvu og obu. På samme måde som i dag vil driftsherren også være ansvarlig for tilsynet med driftsoverenskomstparterne. Ovenstående udelukker ikke, at der enkelte steder i landet kan være gymnasiale enkeltfagsinstitutioner, som grundet deres erfaring inden for voksenuddannelsesområdet kan tilkendegive interesse for at udbyde avu i forbindelse med omlægningsprocessen.

Det vurderes hensigtsmæssigt, at de institutioner, som tildeles udbuddene inden for et dækningsområde, så vidt muligt er større institutioner med udbud af både AMU, erhvervsuddannelser og eventuelt gymnasiale uddannelser. Det skyldes, at sådanne institutioner ofte vil have et relativt stabilt økonomisk fundament og dermed bedre forudsætninger for at udbyde almene voksenuddannelser, som historisk har vist sig at være præget af store aktivitetsudsving over tid.

De geografiske dækningsområder skal udformes i forbindelse med den lokale proces og bør afspejle udfaldet af den øvrige omlægning af institutionslandskabet i de enkelte lokalområder, da dette udfald vil have stor betydning for, hvilke institutioner som kan være relevante udbydere i de enkelte områder. Udgangspunktet for udformning af nye dækningsområder er de eksisterende 28 dækningsområder, som i dag er baseret på kommunegrænser, men der sigtes efter, at der skabes færre og større dækningsområder, for at øge de udbydende institutioners samlede kursistvolumen. Der kan dog også være områder, hvor det kan give mening at splitte et eksisterende dækningsområde op for ikke at skabe u hensigtsmæssigt store afstande mellem afholdelsessteder i et dækningsområde.

Foruden ovenstående forudsætninger og betingelser for udbud af almene voksenuddannelser i et nyt uddannelses- og institutionslandskab, skal der ved udbudsplaceringerne lægges konkret vægt på nedenstående fire hensyn, som flere steder er overlappende med ovenstående. Det er dog væsentligt at understrege, at fastlæggelsen af det endelige udbudslandskab for almene voksenuddannelser vil bero på en samlet vurdering, hvor de forskellige hensyn potentielt kan vægte forskelligt fra område til område.

Ad. 1. Stærke voksenpædagogiske læringsmiljøer

Udbud af almene voksenuddannelser bør placeres på institutioner, som kan sandsynliggøre, at de kan etablere og understøtte stærke voksenpædagogiske læringsmiljøer, jf. *udddybning af pejlemærker for placering af gymnasiale enkeltfag*. Her bør der bl.a. skeles til, om institutionen i forbindelse med et eventuelt AMU-udbud har formået at etablere et voksenpædagogisk miljø for undervisere og kursister, samt om institutionen har planer om eller allerede har fusioneret med hele eller dele af et tidligere VUC, som har erfaring med drift og udvikling af voksenpædagogiske miljøer. Derudover kan der skeles til, om institutionen har erfaring med udbud af erhvervsuddannelser til voksne elever, herunder specifikke uddannelser hvor

elevgruppen fortrinsvist er voksne, fx SOSU-uddannelserne. Institutionen bør endvidere kunne sandsynliggøre et vist niveau af kursister på almene voksenuddannelser med ordinær undervisning (fysisk fremmøde) på den enkelte institution/afdeling. Dette vurderes at være centralt for at understøtte faglig og pædagogisk udvikling og samarbejde i lærergruppen, som er afgørende for at skabe stærke læringsmiljøer og stærke relationer mellem kursister og undervisere.

Ad. 2. Sammenhæng til institutionens øvrige uddannelsesudbud

Placeringen af almene voksenuddannelser skal så vidt muligt ske på institutioner med udbud af uddannelser, som vurderes at kunne opnå faglige synergier med det almene voksenuddannelsesområde. Dette skal ske med henblik på at understøtte en god sammenhæng mellem de almene- og erhvervsrettede voksenuddannelser for den enkelte kursist og for at styrke kursistens muligheder for overgang til videre uddannelse og beskæftigelse. Konkret kan der bl.a. skeles til, om institutionen udbyder erhvervsrettet voksenuddannelse (fx AMU), hvor kursister kunne have gavn af sideløbende undervisning i både de almene fag og de erhvervsrettede elementer for at opnå gode erhvervskompetencer. Ligeledes kan der skeles til, om institutionen har udbud af erhvervsuddannelser med mange voksne elever.

Det skal bemærkes, at en institutions udbudsret og -pligt til avu, fvu og obu fastholdes uanset eventuelle senere ændringer i institutionens øvrige uddannelsesudbud, herunder hvis institutionen mister sit arbejdsmarkedsuddannelsesudbud.

Ad. 3. Fagligt og økonomisk bæredygtige uddannelsesmiljøer

Almene voksenuddannelser bør placeres på institutioner, der vurderes økonomisk og fagligt bæredygtige i henhold til sit samlede uddannelsesudbud. Dette kan bl.a. understøtte faglige synergier mellem de almene- og erhvervsrettede voksenuddannelser, samt understøtte at udbuddet af almene voksenuddannelser kan opretholdes på institutionen i perioder med faldende aktivitet. Aktiviteten på almene voksenuddannelser har historisk vist sig relativt volatile bl.a. som følge af ændringer i konjunkturerne. Det er derfor væsentligt, at institutionerne, som får udbud af almene voksenuddannelser, er økonomisk robuste til at opretholde udbuddet i perioder med lavere aktivitet.

Ad. 4. Bred geografisk dækning

Ved placering af de almene voksenuddannelser skal det sikres, at de nuværende krav til geografisk dækning af de almene voksenuddannelser (som videreføres) fortsat kan efterleves i alle dækningsområder i et nyt uddannelses- og institutionslandskab. Den godkendte institution skal således i sit dækningsområde sikre, at kursisternes transporttid fra sin bopæl med nærmeste offentlige transport ikke overstiger 75 minutter, med mindre tilbuddet ligger inden for en afstand på 30 km ad offentlig vej fsva. fvu og obu. For avu er transportafstand ikke konkret defineret, men uddannelsen skal i alle dækningsområder udbydes inden for en rimelig geografisk afstand fra kursisternes bopæl. Det vil fortsat være gældende, at udbydere ikke må markedsføre sig uden for eget dækningsområde.